

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- α. Λάθος
- β. Λάθος
- γ. Λάθος
- δ. Σωστό
- ε. Σωστό

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η αρθρογράφος ξεκινώντας το κείμενό της με την προσωπική μαρτυρία του 17χρονου πετυχαίνει να αποδώσει με άμεσο και ελκυστικό τρόπο το κύριο θέμα προβληματισμού που είναι η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου επιστρατεύοντας το βιωματικό στοιχείο. Επιπλέον, στην προλογική παράγραφο καταφέρνει να δημιουργήσει πρωτοτυπία αποφεύγοντας κοινότοπες εισαγωγές με γενικές αναφορές στην εποχή μας και τα προβλήματα που εμφανίζονται σε αυτήν. Αιφνιδιάζει τον αναγνώστη, δημιουργεί περιέργεια, επικοινωνεί άμεσα, αποκαλύπτει άμεσα την εσωτερική κατάσταση του μαθητή, που τον οδηγεί στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

- α) τον κίνδυνο να διακόψουν οριστικά τη φοίτηση / τον κίνδυνο να διακοπεί οριστικά η φοίτηση
- β) κίνητρα για να δημιουργήσουν
- γ) η ανάγκη να σχεδιάσουν προληπτικές παρεμβάσεις

Πριν τη μετατροπή με τις ονοματικές φράσεις το ύφος του λόγου είναι επίσημο, σοβαρό, σύνθετο και πυκνό. Με τη μετατροπή σε ρηματικές φράσεις το ύφος του λόγου γίνεται πιο απλό έτσι το κείμενο γίνεται πιο κατανοητό και εύληπτο, διότι με τα ρήματα τα νοήματα αποδίδονται πιο αναλυτικά και με πιο σαφή τρόπο.

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: άρθρο (350-400 λ.) στη σχολική εφημερίδα

Χαρακτήρας: επικαιρικός

Σκοπός: να πληροφορήσει – να ερμηνεύσει - να σχολιάσει

Τίτλος: σύντομος και περιεκτικός

Γλώσσα: αναφορική

Ύφος λόγου: σχολικό έντυπο => απλό- οικείο

Θετικά αξιολογούνται:

- Η αφόρμηση από την επικαιρότητα.
- Ο βαθμός στον οποίο ο /η μαθητής /-τρια επικεντρώνεται στα ακριβή ζητούμενα.
- Η ποιότητα των ιδεών και όχι η ποσότητα.
- Η τεκμηρίωση της επιλογής με την κατάλληλη επιχειρηματολογία.

Αρνητικά αξιολογούνται:

- Η χρήση παραδειγμάτων, χωρίς να συνδέονται με τα ζητούμενα της παραγωγής λόγου.
- Η αποκλειστική χρήση του α΄ ή του β΄ ρηματικού προσώπου.
- Η απουσία τίτλου ή η αυτολεξεί επανάληψη του ζητουμένου στον τίτλο.

Ενδεικτικοί άξονες ανάλυσης:

α) Οι μαθητές/τριες τοποθετούνται για συγκεκριμένο αίτιο με την αποδοχή ή την απόρριψή του.

- εξάρτηση από το διαδίκτυο: τάση για απομόνωση, παθητικότητα, αδιαφορία για τη σχολική επίδοση που ενδεχομένως να οδηγεί σε σταδιακή απομάκρυνση από το σχολικό περιβάλλον. Οι έρευνες δείχνουν ότι δυσκολεύει την παρακολούθηση μαθημάτων.
- σχολικός εκφοβισμός: φόβος του εφήβου να προσέλθει στο σχολείο, άγχος, ψυχικός πόνος που προκαλεί αναστάτωση, χαμηλή αυτοεκτίμηση, συναισθήματα κατωτερότητας, με αποτέλεσμα να αποσύρεται από την ενεργό σχολική ζωή.

Οι μαθητές/τριες μπορούν να επιχειρηματολογήσουν αναφέροντας παραδείγματα από την εμπειρία τους για τον τρόπο που οι παραπάνω λόγοι αποθαρρύνουν τους εφήβους από τη συνέχιση των σπουδών, επηρεάζουν τη σχολική επίδοση, δημιουργούν προβλήματα συμπεριφοράς και πειθαρχίας.

Σε περίπτωση μη αποδοχής των συγκεκριμένων αιτιών οφείλουν να τεκμηριώσουν με κατάλληλη επιχειρηματολογία, όπως δυσλειτουργία οικογένειας, χαμηλή κοινωνική και οικονομική κατάσταση, μειωμένες προσδοκίες γονέων κ.ά.

β) Δράσεις σχολικής κοινότητας:

- Σύλλογος Διδασκόντων: κίνητρα για εμπλοκή των μαθητών/τριών στη σχολική ζωή, προσπάθεια για να γίνει πιο «παιγνιώδες» το μάθημα, ενεργοποίηση του Συμβούλου σχολικής ζωής, συμβουλευτική (σε σταθερή ή περιστασιακή βάση), ανοιχτός διάυλος επικοινωνίας με τους / τις μαθητές / τριες, αίσθηση «ανήκειν», μέριμνα για επαφή με κοινωνικές υπηρεσίες.
- Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων: συνεργασία με τη διοίκηση και τους εκπαιδευτικούς του σχολείου, πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινωνικής στήριξης για γονείς και μαθητές.
- Μαθητικά Συμβούλια: άμεση αναφορά ανάλογων περιπτώσεων, συμμετοχή στη σχολική διαδικασία λήψης αποφάσεων (π.χ. πρόγραμμα σχολικής διαμεσολάβησης, ομάδες φιλίας), να ζητείται μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τους εκπαιδευτικούς για ανάλογα ζητήματα.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

«όλα τα πορτοπαράθυρα του μυαλού μου»: η μεταφορά αποδίδει με γλαφυρό και παραστατικό τρόπο την έντονη επιθυμία της ηρωίδας για μάθηση και δείχνει ότι είναι έτοιμη να δεχτεί τον νέο κόσμο που ανοίγεται μπροστά της.

«ρούφηξα τη διδαχή του όπως το ξερό σφουγγάρι το νερό»: η παρομοίωση αποτυπώνει τον ζήλο της ηρωίδας για γνώση που συνιστά για την ύπαρξή της πηγή ζωής.

(Η επιλογή των σχημάτων λόγου είναι ενδεικτική. Ο / Η μαθητής / τρια μπορεί να κάνει διαφορετικές επιλογές).

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ο πατέρας αρνείται τη μόρφωση της κόρης του («ούτε ήθελαν ούτε καταδέχονταν να ασχοληθούν με τη μόρφωση ενός κοριτσιού»), στάση αντιφατική και υποκριτική, αφού ο ίδιος και ο γιος του είχαν εξαιρετική μόρφωση. Ενώ, λοιπόν, το αναμενόμενο θα ήταν να είναι ένας άνθρωπος ανοιχτόμυαλος, προσοδευτικός που θα έχει απορρίψει αναχρονιστικές απόψεις και θα έχει ενστερνιστεί και υιοθετήσει ιδέες που προσιδιάζουν σε ένα καλλιεργημένο άτομο, εντούτοις προβαίνει σε διακρίσεις ανάμεσα στα δυο παιδιά του και αναπαράγει στερεότυπα της εποχής για την κατωτερότητα της γυναίκας («Τους φαινόταν ανήκουστο και επιζήμιο να γυρεύει γράμματα ένα κορίτσι!»).

Ο τρόπος με τον οποίο στην αφήγηση ο πατέρας απευθύνεται στην κόρη του, για να τη μάθει να διαβάζει ιταλικά, είναι ενδεικτικός της άποψής του για τη μόρφωση της κόρης του και της απαξίωσης γενικά που είχε για το προνόμιο μιας γυναίκας να μάθει γράμματα. Στη χαλαρή ατμόσφαιρα της εξοχής αντιμετωπίζει με παιγνιώδη τρόπο («δεν είχε πώς να περάσει την ώρα του, το βρήκε διασκεδαστικό») την εκπαίδευση της κόρης του και φαίνεται να μην έχει πραγματικό ενδιαφέρον για αυτή, καθώς είναι σίγουρος για την αποτυχία του εγχειρήματος («Ήταν σίγουρος πως δε θα καταλάβαινα και πολλά πράγματα»).